

1. Bu testte 20 soru vardır.
2. Cevaplarınızı, cevap kâğıdının **Türk Dili ve Edebiyatı Testi** için ayrılan kısmına işaretleyiniz.

1. I. Ne içindeyim zamanın
Ne de büsbütün dışında
Yekpare, geniş bir anın
Parçalanmaz akışında

II. Fizik yasaları zamanda simetrik olduğu hâlde neden zaman sadece bir yönde akıyor? Günümüzde tam olarak açıklanamasa da bu durumun, termodinamiğin ikinci yasasıyla ilişkili olduğu düşünülüyor. Bu yasa, kendiliğinden gerçekleşen süreçlerde düzensizliğin her daim arttığını söyler. Zamanın akış yönü diye tanımladığımız, aslında düzensizliğin artış yönüdür.

Bu metinlerin karşılaştırılması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. sanatsal metinden, II. ise öğretici bir metinden alınmıştır.
- B) I. duyguya, II. ise akla seslenmektedir.
- C) I. nesnel bir bakış açısıyla, II. ise öznel bakış açısıyla yazılmıştır.
- D) I. dilin sanatsal işlevde, II. ise dilin göndergesel işlevde kullanıldığı metindir.
- E) I. hissettirme ve sezdirme amacıyla, II. ise bilgi verme amacıyla ortaya konmuştur.

2. İnsan yüreğinin sesini içermeyen bir yaratı kalıcı olmaz. Kalıcılığı sağlayacak en önemli faktör ise dildir. Dilin kullanım zenginliği, çeşitliliğidir. Çünkü öteden beri söylendiği gibi duyguları, hayalleri, tutkuları, düşünceleri söze dönüştürme, dille biçimlendirme sanattır edebiyat. Yazarın uçsuz bucaksız dil toprağında dolaşması, duyguların tadını yaratısına katmasıdır. Homeros'tan bu yana, insan yüreğinin sesini taşıyan, eskimezliğin sırrını koruyan her anıt yaratı, dilin zenginliği ve çeşitliliğiyle oluşturulmuştur.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Somutlamadan yararlanılmıştır.
- B) Bir kavram, ayırt edici özellikleriyle verilmiştir.
- C) Kanırları değiştirme amacıyla yazılmıştır.
- D) Karşılaştırmadan yararlanılmıştır.
- E) İnsana ait bir özellik, insan dışı varlığa aktarılmıştır.

9. Sınıf

3. I. Sivriada'nın bir mil açığında, sağımızdan hafif hafif bize yetişmeye çalışan poyraz kabarıverdi. Kalafat, kayığın burnunu poyraza çevirdi. Sivri'yi solumuzda bırakıp açılıyorduk. "Neden böyle çekiyorsun küreği?" dedim. "Böyle çekmesem nasıl düşeriz Sivri'ye?" dedi. Şimdi akıntıya verdik miydi sandalın burnunu, kürek çekmeden mağaranın önündeyiz. Sahiden de öyle oldu. Sular bizi tam mağaranın önüne getirdi. Sandalın burnunu mağaraya soktuk. Bekledik. Kalafat kepçeyi daldırıyor, kocaman karidesler tutuyordu. Birden durdu.
- II. Tren o istasyonda bir dakika duruyordu. Gelirken gece geçmiştik, bu sefer ikindiden epey sonraydı. Frenlerin gıcirtısı kesilmeden pencereyi açtım. İlerideki vagonlardan birine heybeli ve sepetli bir köylü bindi. Onun hayatını ve geldiği yeri bilmek isterdim. Köy, birkaç kilometre ilerideki tepenin ardında olmalıydı. Bu, şu berbat yolun orada kayboluşundan belli... Lokomotifin yanında duran lâcivert elbiseli memur dışında istasyonda ne başka bir insan ne de bir eşya vardı. Görünürlerde ağaç da yoktu. Şu, karşımdaki çamlar müstesna. Saydım, tam 26 tane idiler. İnce fakat çok yüksek ve koyu yeşil renkli tam yirmi altı çam ağacı.

Numaralanmış metinlerin anlatımıyla ilgili,

- I. Hâkim bakış açısıyla yazılmıştır.
 II. Benzetmeden yararlanılmıştır.
 III. Birinci kişili anlatıma başvurulmuştur.
 IV. Öyküleyici ve betimleyici anlatıma yer verilmiştir.
 V. Diyalog tekniğine yer verilmiştir.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
 D) III ve IV E) IV ve V

4. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklerden biri duruluktur. Duru bir anlatım her türlü gereksiz ifade ve sözcükten arındırılmıştır.

Buna göre

- I. Sanatçı ile eseri arasındaki ilişkinin nasıl olması gerektiği, bir süredir tartışılıyor.
 II. Kişiden kişiye değişen, yoruma açık bir alandır sanat eserlerinin her biri.
 III. Bu kentin, masmavi, insanı kendine çekiveren denizinde dinlenmek iyi gelecek.

yargılarının hangilerinde duruluk ilkesine uyulmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve II E) I, II ve III

5. (I) Edebiyat, bazen ormanın bir köşesine çekilebilir elbette; bir başına, bütün ilişkilerden kendini soyutlayarak var olmanın bir biçimini seçebilir. (II) Bunun dışında, edebiyat, okuru etkilemeyi, yazarın yarattığı dünyadan ona uzanan köprüler kurmayı amaçlar. (III) Böylece yazarın ötekilerin dünyasından beslenerek büyüyen yaratım süreci, okurunda ötekileri düşünmesini, anlamasını sağlar. (IV) Edebiyat değil mi ki insanın kaydettiği bütün sıçramalara bir karşılık vererek yaşayıp gelişmiştir, bugün de elbette o sürecin uçlarında bulunmaktadır. (V) Aslında yaratıcı yazıyla insanın düşünsel ve duygusal dünyası üstünde üstünlük kurmayı, ona egemen olmayı amaçlamaz mı?

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede birleşik sözcüklerin yazımı doğrudur.
 B) II. cümlede ünsüz benzeşmesine uğramış birden fazla sözcük vardır.
 C) III. cümlede birden çok yazım yanlışı yapılmıştır.
 D) IV. cümlede aynı sözcükte birden fazla ses olayı vardır.
 E) V. cümlede virgül, eş görevli söz gruplarını ayırmak için kullanılmıştır.

9. Sınıf

6. I. Okunan yapıt hep bir nesne olarak kalırken ona kendini bırakmayan dik başlı okurların çoğalmasındır aslında edebiyatı zenginleştiren etmenlerden biri. Nesnesini inançla değil sorgulayarak eline alan okur, edebiyatın organik yaratıcılarından; onunla kuşaklar birbirine bağlanır.
- II. Toplumsal koşulları kapsamlı biçimde gözleme olanağını avucundan yavaş yavaş kaçırmaktadır edebiyat ama modernizmle birlikte insanı yeniden ve o güne dek olduğundan çok daha derin yapısına inerek keşfetmiştir.

Bu parçalar için

- I. Ünlü düşmesine uğramış sözcük vardır.
- II. Ünsüz benzeşmesi vardır.
- III. Bir sözcükte birden fazla ses olayı vardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) I ve II B) Yalnız II C) I ve III
D) Yalnız III E) I, II ve III

7. (I) İki kıtanın birleştiği bir noktada kurulan İstanbul, aynı zamanda denizlerle çevrili bir şehir olduğu için yerleşim alanları genellikle sahil şeridi üzerinde olmuştur. (II) Buna bağlı olarak şehir içi deniz ulaşımı, kara ulaşımına göre daha fazla gelişmiştir. (III) Denizde süratle hareket edebilen ve birbirinden farklı özellikleri olan kayak türleri, İstanbulluların hizmetinde kullanılmıştır. (IV) 19. yy.'ın ilk yarısında demiryolunun icadı ile ulaşımaya yeni ve çok süratli bir alternatif gelmiştir. (V) Tramvay ve tren birer raylı sistem türü olarak insanların hayatına girmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlış yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. — Anlat bana baba, dedim. Bu “Yalnız Efe kim? Nasıl sır oldu? İhtiyar avcı, torbasının yanına bağdaş kurdu. Çiftesini kucağına uzattı. İri ela gözleriyle dik yarın keskin kenarına, karşıdaki yağmurda ıslanarak koyu kan rengine giren derin granit uçurumlara baktı, baktı. Sonra bana döndü:

— O hâlde merak ettiğin her şeyi anlatayım, dedi.

- II. Âlimler, kralın huzuruna çıkmışlar. Ancak kralın sorularına hepsi farklı cevaplar vermiş. Verilen bütün cevaplar farklı farklı olduğu için kral bunların hiçbirine katılmadığını söyleyerek ödül hiç kimseye vermemiş. Fakat soruların cevaplarını bulmak için biraz uzakta duran, bilgeliğiyle ünlü adama soruları tekrar sormuş.

- III. Koca bir tomurcuğun oluşmasına tanıklık eden Küçük Prens, bunda doğaüstü bir güzelliğin saklanmış olduğunu sezinledi. Nedir ki çiçek, güzelliği için gerekli hazırlıkları yeşil odasının çatısı altında tamamlamakla yetiniyordu. Kılı kırk yarararak seçiyordu renklerini. Uslu uslu süsleniyordu. Öyle herkesin bildiği gelincikler gibi buruşuk giysilerle çıkmak istemiyordu ortalığa.

- IV. Prens, yüzleri solgun bir grup saraylıyla birlikte mavi salondaydı. O konuşurken ilk anda yanındakiler bu davetsiz misafire baktılar. O anlarda bu maskeli şahıs, ağır adımlarla konuşmacıya yaklaşıyordu. Salonun sonuna geldiğinde bu misafir ile Prens yüz yüze geldi. Keskin bir çığlık duyuldu.

- V. Yokuş soluğunu kesiyordu. Oldukça dikti. Omzundaki heykelse sanki gittikçe ağırlaşıyordu. Nefes nefese kalmıştı. Durup dinlenmek istedi. Sonra vazgeçti. Nihayet dağın doruğuna varmıştı. Oflaya puflyaya heykeli taşıdı doruğa. Yere koyar koymaz aslan dile gelip kükredti. Öyle bir kükreyişi ki bu, dört bir yana korkunç bir gürültü halinde yayıldı.

Numaralanmış parçaların hangisinde hâkim anlatıcının bakış açısı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Sınıf

9. Hikâye, roman, şiir ve röportaj türünde eser veren Sait Faik Abasıyanık, durum hikâyeciliğinin en güçlü temsilcisi olarak hikâyeye içerik olarak yenilikler getirmiştir. "İstanbul hikâyecisi" olarak adlandırılmıştır. İstanbul ve Burgazada'daki balıkçılar, işsizler, toplumun dışladığı kişiler, kahvehaneciler gibi tiplere hikâyelerinde özellikle yer vermiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki metinlerden hangisinin Saif Faik Abasıyanık'a ait olduğu söylenemez?

- A) Küçük bir çam ormanı. Vakit sabah. Arı, sinek, kuş sesi. Bir siyah gözlükten görülen yerde ve ağaçlarda güneş parçaları. Sonra uzak, göğün, kendi renginden biraz daha koyu kıyılara giden hudutlu bir deniz... İşte böyle bir yerde köyün insanlarını düşünüyorum.
- B) Dülger balığı, denizlerin görünüşü pek dehşetli, fakat huyu pek uysal, pek zavallı bir yaratıdır. Birçok yerinde çiviye, kesere, eğriye, kerpetene, testereye, eğeye benzer çıkıntılı, kemikle kılçık arası dikenleri vardır. Dülger balığı adı ona bunlardan ötürü takılmış olmalı.
- C) Ben bir acayip oldum. Gözüm kimseyi görmüyor, kimsenin kapımı çalmasını istemiyorum. Dünyanın en sevimli insanları olan posta müvezzilerinin bile... Mahallemden pek memnunum. Yedi senedir çıkmadım oradan desem yeri. Mahallem dediğim; şu yedi senedir yaşadığım yer, üç dört sokak içindedir.
- D) Yazın bu küçük mahalle kahvesinin bahçesine sık sık gittiğim için, karayelin, tipinin cılgınca savrulduğu akşam, içeriye girdiğim zaman yadırganmadım. Kahve, sapa bir yerdedi. Yapraklarını dökmüş iki söğüt ağacı ile üzerinde hâlâ üç dört kuru yaprak sallanan bir asmayı kar öyle işlemiştir ki bahar akşamları, yaz geceleri pek sevimli olan bahçenin bu aydınlık hâldeki güzelliğine hayran olmamak elde değildir.
- E) Albay, delikanlıyı dikkatli dikkatli süzerek "Bana bak evlât!" diye konuştu. "Yarın sabah erkenden düşmana taarruz edeceğiz. Fakat bir gönüllü casus bize düşmanın yedek cephanesinin geçici olarak depo edildiği bir kuleyi bildiğini, istersek bize yol göstereceğini söylüyor. Kumandan paşa hazretleri bu cephanenin hemen havaya uçurulmasını emir buyurdular. Binbaşın bu iş için bana seni tavsiye ediyor. Nasıl, ne dersin, becerebilir misin?"

10. Hacer toprakla oynayan parmağını eteğine silerek önce bana, sonra ileriye, boşluğa baktı. Ben gözlerimi onun yandan görünen yüzüne dikmişim. Bakışının hâlâ tesiri altındaydım. İnsan ruhlarının ince ve derin kıvrıntılarını bütün karmakarışıklığı ile anlayan ve şaşılacak bir kolaylıkla anlatan bu genç Yörük kızı, sanki birdenbire büyüymüştü. Bir karara varmak için bir o yana, bir bu yana gidip geliyordu. Günün birçok işinin halledilip bitirildiği bu öğle vaktinde gözlerini çevirmiş; aşağıya, yeni yeşeren ağaçları, taze ekinleri, koyu yapraklı zeytinleri, yer yer görünüp tekrar kaybolan dereleri ile pırl pırl yanan ovaya bakıyordu.

Bu metinde

I. Zaman

II. Kişi

III. Olay/Durum

yapı unsurlarından hangileri belirgindir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. (I) Konak konak ilerledikçe bu yeni elçinin gösterişi, zenginliği, hele incili kaftanının ünü bütün Anadolu'dan geçerek Şah İsmail'in ülkesine ulaşıyordu. (II) Muhsin Çelebi bir gün Tebriz Kalesi'ne büyük bir gösterişle girdi. (III) Bu küçük başkent in süse, zenginliğe, renge, süs eşyasına tutkun halkı; İstanbul elçisinin kaftanını görünce şaşırıldı. (IV) Kent, saray, bütün encümenler kaftanının hikâyesiyle doldu. (V) Şah İsmail, pembe inciyi yalnız masallarda iştmiş; daha nasıl şey olduğunu görmemişti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede iyelik eki almış isim kullanılmıştır.
B) II. cümlede birden çok özel isim vardır.
C) III. cümlede topluluk ismi hâl eki almıştır.
D) IV. cümlede somut isimlere yer verilmiştir.
E) V. cümlede bir isim, çoğul eki almıştır.

9. Sınıf

12. Günümüzde gezegenleri, yıldızları, gök adaları, bulut-
suları ve diğer gök cisimlerini gözlemlemek için ge-
leşmiş gözlemleri yani rasathaneler kullanılıyor. Bu
rasathanelerin bazıları eryüzünde kuruluyken bazı-
ları uzayda görev yapıyor. Günümüzdeki rasathane-
lerde ışık tayfının farklı bölgelerinde gözlem yapan te-
leskoplar ve gelişmiş ölçüm aletleri kullanılıyor. Astro-
nomi biliminin ve astronomik gözlemlerin geçmişi ise
binlerce yıl eskiye dayanıyor.

**Bu parçadaki altı çizili isimler yapı bakımından iki-
şerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?**

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

13. Şehrin kıyısında, ufacık bir derenin kenarında, dalları
suya sarkan ihtiyar bir söğüt ağacı vardır. İlbaharın
başlangıçlarında bu söğütün dallarına bir dişi kırlan-
gıç gelip kondu; derenin bir başından bir başına yıldır-
ım gibi uçan, beyaz göğüslerini suya dokundurarak
şeffaf kanatlı küçük böcekleri yakalayan diğer kırlan-
gıçlara bakmaya başladı. Başını hafif hafif sallıyordu.
Derin düşüncelere daldığı belliydi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Birleşik isim B) Küçültme adı
C) Çoğul isim D) Türemiş isim
E) Ek fiil almış isim

14. Aşağıdaki dizelerin hangisinde rediften yararlanıl-
mamıştır?

- A) Gelin tanış olalım
İşi kolay kılalım
Sevelim sevilelim
Dünya kimseye kalmaz
- B) Ne kapı vardır girelim
Ne yemek vardır yiyelim
Ne ışık vardır görelim
Dün olmuştur gündüzleri
- C) Bu nasıl adalet, bu nasıl dava
Tatlı lokma yiyemedim bir defa
Ne zaman ki kaşık atsam pilava
Benden başkasına taş gelmez oldu
- D) Nasıl acıkırsa susarsa insan
Öyle sevdim bir memleket kızını
Bir şey bu aşkın artırdı hızını
Aramıza dağlar deryalar koyan
- E) Bağlandı yollarım kaldım çaresiz
Gayrı dünya bana aralandı gel
Derildi dertlerim öldüm devasız
Üst üste dizildi sıralandı gel

9. Sınıf

15. Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken

Söylenmemiş bir masal gibi Anadolu'muz

Yukarıdaki dizelerle

- I. türküler tutturrken
- II. ayrılıyor yolumuz
- III. arkadaş, biz bu yolda
- IV. sana uğurlar olsun

bu parçalar kullanılarak çapraz uyak düzeni oluşturulmak istense son iki dizenin sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) III-I ve IV-II
- B) IV-I ve II-III
- C) I-IV ve II-III
- D) III-IV ve II-I
- E) IV-II ve III-I

16. Sönmüş saçlarında son damla ışık

Bir düşün içinde gibi her akşam
Ve yüzleri duman kadar dağınık
Geçer bu sokaktan binlerce adam

Bu dizelerin ahenk özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kafiye örgüsü abab şeklindedir.
- B) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- C) Tam kafiye kullanılmıştır.
- D) Durak düzeni 4 + 4 + 3'tür.
- E) Benzetmeden yararlanılmıştır.

17. Söz oyunlarına yer vermeyen; sade, açık bir dile sahip, söz tekrarları içeren ve serbest tarzda yazılmış şiirlere ilgi duyan bir kişinin aşağıdaki dizelerden hangisini sevmesi beklenir?

A) Mutsuzluktan söz etmek istiyorum

Dikey ve yatay mutsuzluktan

Mükemmel mutsuzluğundan insan soyunun

Sevgim acıyor

Kimi sevsem kim beni sevse

B) Bitti o sevda kesildi çığlıkları martıların

Su gibi bitti, suya karşıt gibi bitti

İtti kıyıyı adına deniz dediğimiz şey

Unuttuk ikimiz de her türlü yetinmezliği

C) Şimdi kılıksızım fakat

Borçlarımı ödedikten sonra

İhtimal bir kat da yeni esvabım olacak

İhtimal sen

Yine beni sevmeyeceksin

D) Sevgilim, bir günün ortası şimdi

Taşitlar hızla akıp geçiyor, her yer kalabalık

Ben seni düşünüyorum bir bodrum kahvesinde

E) Yazdan ne kaldı sana yazdan ne kaldı

Birkaç dize ölü ozanların gezindiği

Kimstesiz romanlara sığınan yürek ağrısı

Denizle aranızda ortak dil gibi

Usulca çoğalan yaz kederleri

9. Sınıf

18. I. Dadaloğlum yarın kavga kurulur
Öter tüfek davlumbazlar vurulur
Nice koç yiğitler yere serilir
Ölen ölür kalan sağlar bizimdir
- II. Öyle durgun, sıcak saatler vardır ya
Hani kararmış tahtalar, nikel, bakır
Işır karanlık odalarda, kanarya
Susar, kedi uyur, yazdır

Numaralanmış şiirler ahenk özellikleri bakımından karşılaştırıldığında aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) I. şiirin kafiye düzeni düz, II. şiirin ise çaprazdır.
B) I. şiirde tam uyak, II. şiirde zengin uyak vardır.
C) I. şiirde bir ölçü varken II. şiir serbesttir.
D) I. şiirde aliterasyon, II. şiirde asosans vardır.
E) I. şiirde ek redif varken II. şiirde redif yoktur.

19. (I) Ahmet Mithat Efendi, neredeyse yaşadığı dönemdeki toplumsal sorunların tamamına el atmış; bu sorunlar çerçevesinde öykülerini kurgulamıştır. (II) Onun öyküye bakışı, okunan metinden hem lezzet alınması hem de anlatıda büyük bir ders bulunmasıdır. (III) Bunun yanında dönemin şartları gereği okura kimi bilgiler aktarmaktır. (IV) Birçok öyküsünde, tartışmaya açık konulara yer verirken şiir ve resim üzerine görüşlerini de dile getirir. (V) Okumanın insana kattıklarını vurgularken kahramanları bir şekilde kitapla, eğitimle ilgilendirir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede birden fazla sıfat kullanılmıştır.
B) II. cümlede bir isim hem niteleme hem de belirtme sıfatı almıştır.
C) III. cümlede belgisiz sıfat ve işaret sıfatı kullanılmıştır.
D) IV. cümlede birleşik sıfat kullanılmıştır.
E) V. cümlede adlaşmış sıfat kullanılmıştır.

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

- A) Masalarda doğruluk, iyilik, güzellik, yardımseverlik gibi evrensel değerlerin yanında dinî ve millî öğelere de yer verilir.
B) "Sizin olsun eti de kemiği de / Özgür olmadan dünyaları verseler yokum bu işte" gibi ifadeler fablların öğüt bölümünde yer alır.
C) Türk edebiyatındaki ilk fabl örneği olan "Harname" 15. yüzyıl divan şairi Şeyhî tarafından yazılmıştır.
D) "Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde; cinler cirit oynarken eski hamam içinde..." gibi ifadeler masalların döşeme bölümünde yer alır.
E) Mensur olarak yazılan masal ve manzum olarak yazılan fabl, anlatmaya bağlı edebî metinler arasında yer alır.